

Рейтинговий звіт KHZB 001-004 short

про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	ХАК «Зембанк»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	15.11.2007 р.
Дата оновлення:	25.06.2009 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB-
Прогноз:	негативний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ХАК «Зембанк» за 2007-2008 рр. та I квартал 2009 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим Емітентом, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	15.11.07	19.06.08	04.12.08	05.02.09	25.06.09
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	негативний	негативний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу та внесенням у Контрольний список	зниження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом «uaBBB» характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» означають проміжний рейтинговий рівень відносно основного рівня.

Стабільний прогноз вказує на відсутність наявних передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу ХАК «Зембанк» підтримується:

- високими показниками капіталізації;
- низькою питомою вагою простроченої заборгованості в клієнтському кредитному портфелі (станом на 01.04.2009 р. складає 0,34%).

Рівень кредитного рейтингу ХАК «Зембанк» обмежується:

- концентрацією кредитного портфеля за основними позичальниками, що може негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію Банку;
- суттєвим погіршенням показників ліквідності ХАК «Зембанк», для підтримання якої Банком було залучено кредити від Національного банку України;
- концентрацією ресурсної бази за основними кредиторами, що обмежує фінансову гнучкість Банку та підвищує ризик ліквідності;
- необхідністю удосконалення системи управління ризиками;
- посиленням впливу зовнішніх чинників на фінансовий ринок та зниженням ділової активності в окремих секторах економіки, а також значним обсягом кредитів, наданих в іноземній валюті, що за умови девальвації національної грошової одиниці може призвести до погіршення платоспроможності окремих позичальників та негативно вплинути на фінансові показники Банку.

Основні показники

Показник	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009	01.04.2009
Активи, млн. грн.	104,45	162,53	286,22	544,24	695,61	728,59	821,56	985,33	818,39
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	88,35	147,66	239,70	477,10	626,58	679,50	753,66	788,10	731,86
Кошти клієнтів, млн. грн.	51,95	97,77	171,63	373,81	517,58	467,46	470,46	556,67	427,74
Власний капітал, млн. грн.	46,43	52,27	89,78	152,17	153,81	156,00	160,06	258,14	260,59
Доходи, млн. грн.	16,67	20,93	29,65	57,75	21,69	51,74	83,71	126,87	38,77
Витрати, млн. грн.	13,97	19,05	26,13	52,71	19,66	47,38	77,18	118,36	36,13
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	3,61	2,81	4,59	6,81	2,27	5,64	8,73	11,75	3,16
Чистий прибуток, млн. грн.	2,70	1,88	3,51	5,04	2,02	4,37	6,53	8,51	2,64
Доходність активів (ROA) ¹ , %	2,58	1,15	1,23	0,93	-	-	-	0,86	-
Доходність капіталу (ROE) ² , %	5,81	3,59	3,91	3,31	-	-	-	3,30	-

¹ Значення ROA на звітну дату

² Значення ROE на звітну дату

Резюме

II півріччя 2008 року стало переломним для банківської системи України. В умовах погіршення економічної ситуації в країні та на фінансовому ринку зокрема, для вітчизняних банків загострилися 3 основні проблеми: різке зниження ліквідності, зниження довіри інвесторів та висока ймовірність втрати активів через неплатоспроможність позичальників.

Так, погіршення ліквідності та якості активів банківських установ поставили під загрозу виконання банківською системою України її основних функцій – своєчасного здійснення розрахунків та перерозподілу ресурсів в економіці, через що виникла необхідність оперативного втручання регулятора у діяльність окремих банків. Через дефіцит ліквідності та постійну зміну умов діяльності (операційного середовища) більшість банківських установ була змушена не лише обмежити кредитування економіки, але й звернутися за фінансовою підтримкою до регулятора з метою збереження платоспроможності. Банки почали втрачати довіру вкладників та інвесторів, для відновлення якої потрібно буде тривалий проміжок часу. Протягом наступних років ключовим завданням для банківського сегмента країни буде збереження репутації, не останнє місце у чому буде посідати якісне управління залученими ресурсами, яке забезпечить їх своєчасне повернення та прибуткову діяльність.

При цьому, враховуючи складну макроекономічну ситуацію та суттєве погіршення операційного середовища, рейтингове агентство не очікує швидкого відновлення фінансової системи України, зберігаючи негативний прогноз для окремих банківських установ. Рейтингове агентство очікує, що протягом року основні показники діяльності банків погіршуватимуться, тому для «фінансового оздоровлення» банків регулятором буде здійснюватися комплекс адміністративних та фінансових заходів, від ефективності яких значною мірою буде залежати виконання банками їх основних функцій.

Харківський акціонерний комерційний «Земельний банк» був створений у 1990 році шляхом реорганізації Харківського міжгалузевого комерційного банку «Харківагрокомінтербанк». Банк має відповідні ліцензії та дозволи НБУ на здійснення банківських операцій.

ХАК «Зембанк» є членом та учасником таких організацій: Фонду гарантування вкладів, Асоціації українських банків, Асоціації «Український кредитно-банківській союз», Харківського банківського союзу, Професійної асоціації реєстраторів та депозитаріїв, Київської міжнародної фондової біржі, міжнародної інформаційної системи «REUTERS», міжнародних систем термінових переказів («WesternUnion», «PrivatMoney», «Anelik», «MoneyGram»), Національної системи масових електронних платежів (НСМЕП), а також є асоційованим членом міжнародної платіжної системи Visa Int.

ХАК «Зембанк» належить до IV групи банків у ренкінгу НБУ, посідаючи у ній станом на 01.04.09 р. 35 позицію за обсягом чистих активів (97 місце у загальному ренкінгу). Регіональна мережа слабо розгалужена та охоплює лише 3 регіони.

Наразі обслуговування клієнтів здійснюється у Головному офісі, та 30 відокремлених територіальних підрозділах, що значною мірою сконцентровані в Київській області. Обмежені можливості щодо залучення клієнтів, що зумовлені недостатнім розвитком регіональної мережі зумовлюють залежність Банку від невеликого числа його клієнтів. У своїй діяльності ХАК «Зембанк» орієнтується переважно на обслуговування корпоративного бізнесу.

Зважаючи на погіршення економічної ситуації в країні та недовіру до банківської системи, кількість клієнтів за основними програмами зменшилася. Наразі загальна кількість клієнтів Банку становить понад 7 тис. осіб, з яких фізичних осіб – 66%.

За останнє півріччя у структурі основних акціонерів змін не відбулося: основним власником Банку є АТЗТ СК «Лемма», яке володіє 99,8239% акцій.

Картковий бізнес Банку та інфраструктура його обслуговування не розвинені. Банк обслуговує лише картки НСМЕП, проте співпраця з міжнародною платіжною системою, яка розпочалась з липня 2008 року, надалі може сприяти розширенню спектра банківських послуг та розвитку карткового бізнесу.

У зазначеному періоді контролюючими органами було проведено перевірки діяльності ХАК «Зембанк», за результатами яких виявлено порушення щодо несвоєчасної сплати авансових платежів. Банком проводиться претензійно-позовна робота з повернення проблемної заборгованості. За переважною частиною позовів судовими інстанціями були ухвалені рішення на користь ХАК «Зембанк», при цьому загальна сума невіршених позовних вимог є незначною. Також Банк був відповідачем за 9 позовами майнового характеру на загальну суму 15,96 млн. грн.

Протягом аналізованого періоду ХАК «Зембанк» не порушував економічних нормативів, встановлених НБУ. Регулятивний капітал має добру структуру, а власні кошти розміщуються переважно у доходні активи, тому рівень захищеності капіталу є низьким. За більшістю економічних нормативів ХАК «Зембанк» має значний запас відхилень від граничних значень.

Наприкінці минулого року статутний капітал було збільшено на 98 млн. грн., показники адекватності капіталу є високими. Якість капіталу залишається задовільною: коефіцієнт фондової капіталізації станом на 01.04.2009 р. складає 90%, проте коефіцієнт захищеності капіталу залишається на низькому рівні – 1,4%, що свідчить про незначні обсяги інвестицій в основні фонди та значний обсяг вільного капіталу. Акціонери ХАК «Зембанк» регулярно збільшують статутний капітал, проте рівень забезпечення кредитно-інвестиційних ризиків залишається не більш, ніж адекватним.

Основою ресурсної бази ХАК «Зембанк» виступають кошти клієнтів. Портфель клієнтських коштів майже порівну розподіляється між корпоративними та приватними клієнтами. Обсяг коштів, залучених від інших банків, незначний. Банк залучає кошти бюджетних та позабюджетних фондів, обсяг яких з жовтня минулого року зменшився на 40% та станом на 01.04.2009 р складає 85,8 млн. грн. Через складну макроекономічну ситуацію та недовіру населення до банківської системи у ХАК «Зембанк» протягом аналізованого періоду спостерігався відтік

коштів клієнтів, що змусило Банк звернутися за рефінансуванням НБУ (100 млн. грн. станом на 01.04.2009р.).

Диверсифікація ресурсної бази Банку за основними кредиторами та клієнтського депозитного портфеля за основними вкладниками залишається задовільною – кошти 20 найбільших кредиторів формують 39% зобов'язань, кошти 10 найбільших вкладників складають 45% клієнтського депозитного портфеля.

Диверсифікуючи ресурсну базу, Банк емітував цінні папери власного боргу: станом на 01.04.2009 р. в обігу перебувають облигації серії А на суму 9,7 млн. грн. Протягом останнього півріччя Банк виплатив дохід за четвертий та п'ятий купонні періоди у розмірі 835,86 тис. грн. Отже, всі зобов'язання за облигаціями Банком виконуються у повному обсязі, процентний дохід сплачується вчасно.

Якість залучених ресурсів обмежується суттєвою концентрацією їх за окремими кредиторами, та загальним погіршенням ліквідності на фінансовому ринку, що в подальшому може чинити суттєвий тиск на стабільність залучених ресурсів.

Станом на 01.04.09 р. чисті активи ХАК «Зембанк» склали 818,4 млн. грн. Питома вага неробочих активів є помірною (8,6% станом на 01.04.09 р.). Питома вага портфеля цінних паперів у чистих активах є суттєвою та станом на кінець I кварталу 2009 року складає близько 9%. Слід зазначити, що у IV кварталі 2008 року Банком було списано проблему заборгованість за цінними паперами на 7,46 млн. грн. Разом з тим, у зазначеному періоді незначно зросла питома вага негативно-класифікованих активів³, які на кінець I кварталу 2009 року формували близько 22% чистих активів банківської установи. Це відбулося під впливом погіршення загальної економічної ситуації у країні та може свідчити про наявність на балансі банківської установи потенційно-проблемної заборгованості. Резерви, що сформовано під активні операції на 13,2% покривають негативно класифіковані активи. Частка активів, списаних у збиток за рахунок резервів, складає 0,6% статутного капіталу Банку.

Основним напрямом діяльності ХАК «Зембанк» є кредитування корпоративного бізнесу. Через дефіцит ресурсної бази, погіршення економічної ситуації у країні та зниження ділової активності, кредитування призупинилося – ведеться робота практично тільки з існуючими клієнтами, оскільки кредитування нових є більш ризикованим та потребує відповідних ресурсів. Частка клієнтського кредитного портфеля, як основного джерела прибутку, в чистих активах зберігається на рівні 65%.

Обсяг кредитів, наданих за врахованими векселями та за операціями репо, незначний. Також Банк виконує позабалансові операції – надає гарантії, обсяг яких на 1 квітня поточного року складає 9% регулятивного капіталу. У кредитному портфелі переважають короткострокові кредити, а за цільовим спрямуванням – кредити, надані у поточну діяльність.

³ З урахуванням субстандартних кредитів

Кредитний портфель суб'єктів господарювання залишається достатньо диверсифікованим за видами економічної діяльності. Внаслідок обмеженої клієнтської бази концентрація клієнтського кредитного портфеля залишається значною, що наражає Банк на високі кредитні ризики у разі виникнення фінансових труднощів в одного або декількох основних клієнтів: кредити 20 найбільших позичальників станом на 1 квітня 2009 року формують близько 78% заборгованості за кредитами клієнтів, що відповідає 186% капіталу I рівня.

Погіршення платоспроможності окремих позичальників зумовило зростання обсягу простроченої заборгованості, проте її частка у клієнтському кредитному портфелі Банку залишається незначною (0,34% станом на 01.04.2009 р.). Рівень покриття резервами клієнтського кредитного портфеля зростає та станом на 01.04.2009р. складає 4,04%. Банк проводить роботу щодо реструктуризації заборгованості. Частка заборгованості, яка класифікована за категоріями ризику як «сумнівна» та «безнадійна» незначно зросла та складає 1,8% кредитного портфеля. Рівень покриття резервами простроченої заборгованості є високим.

Серед забезпечення зобов'язань за кредитами переважають нерухоме майно та інші майнові права, чистий кредитний ризик є значним – 36,3%.

Частка високоліквідних активів у загальних активах Банку є низькою та станом на 01.04.2009 р. складає 2,2%. Показник швидкої ліквідності, який характеризує здатність розраховуватись за поточними зобов'язаннями суттєво погіршився (21% станом на 01.04.2009 р., проти 93% станом на 01.10.2008 р.). Ліквідність Банку певною мірою підтримується коштами, залученими від НБУ шляхом рефінансування, проте сальдо за міжбанківськими операціями є активним (станом на 1 квітня 2009 року складає 3,6% зобов'язань), а значний обсяг коштів розміщено в інших банках на довгостроковій основі. Активи та пасиви загалом збалансовані за строками до погашення, проте в окремих періодах невідповідність перевищує 10%. Значний обсяг інвестицій в цінні папери, а також коштів розміщених на міжбанківському ринку несе суттєві ринкові ризики для Банку в умовах загального погіршення економічної ситуації в країні.

Діяльність банківської установи є прибутковою. За підсумками 2008 року ХАК «Зембанк» отримав чистий прибуток у сумі 8,51 млн. грн., що на 69% більше, ніж за 2007 рік. За I квартал 2009 року прибуток склав 2,6 млн. грн. Станом на 01.04.2009 р. рентабельність активів Банку склала 1,24%, рентабельність капіталу – 1,03%. Чиста процентна маржа зберігається на доброму рівні – 6,39%.

Враховуючи негативні тенденції, які останнім часом спостерігаються на фінансовому ринку, в подальшому на ефективність діяльності суттєвий тиск можуть чинити зростання вартості ресурсів та можливе погіршення якості активів.

Протягом аналізованого періоду суттєвий вплив на рівень виконання планових фінансових показників мало поглиблення кризових явищ в економіці країни та банківській системі, стрімке падіння курсу національної валюти та вплив регуляторних дій Національного банку України. Проте загалом щодо обсягу активів та прибутку заплановані показники було досягнуто.

Згідно зі стратегічним планом розвитку ХАК «Зембанк» на 2008-2010 рр., основною метою є залучення та використання коштів для всебічного сприяння економічного розвитку, підвищення ефективності суспільного виробництва, міжнародне співробітництво, зміцнення грошового обігу та купівельної спроможності національної валюти України, надання послуг населенню, а також одержання прибутку в інтересах Банку та його акціонерів.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ХАК «Зембанк» знижено до рівня «uaBBB-», прогноз «негативний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу рейтингів фінансових установ

А.М. Коноплястий

Провідний фінансовий аналітик відділу рейтингів фінансових установ

Г.С. Апостолова

Додатки

Дані балансу ХАК «Зембанк», млн. грн.

Показник	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009	01.04.2009
Активи									
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	11,54	11,53	33,15	57,96	51,15	31,60	43,01	22,31	17,36
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти в інших банках	21,46	24,74	68,78	133,31	166,54	172,16	181,62	148,01	131,02
Кредити клієнтам	49,77	100,91	157,86	326,06	429,70	475,02	522,45	587,06	555,21
Цінні папери	22,14	27,01	29,92	34,09	54,84	55,42	80,43	91,78	70,14
Довгострокові вкладення	0,79	0,82	1,33	3,75	3,84	3,85	4,25	4,19	3,87
Нараховані доходи	0,23	0,46	0,33	1,33	2,17	3,64	3,67	4,79	8,17
Резерви	-1,60	-3,10	-5,24	-12,68	-13,30	-14,01	-15,29	-20,01	-23,62
Інші активи	0,11	0,17	0,09	0,42	0,67	0,91	1,41	147,19	56,23
Разом активів	104,45	162,53	286,22	544,24	695,61	728,59	821,56	985,33	818,39
Зобов'язання									
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	50,00	100,00	100,00
Кошти банків	5,00	11,00	22,59	14,05	5,05	4,85	28,56	36,53	10,79
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	1,59	15,81	148,88	236,38	176,57	142,09	75,70	85,81
Кошти суб'єктів господарювання	35,02	71,11	108,90	126,27	138,81	141,70	162,79	301,23	171,43
Кошти фізичних осіб	16,92	25,07	46,92	98,66	142,39	149,19	165,59	179,75	170,50
Боргові цінні папери	0,00	0,00	0,00	0,00	14,36	2,90	6,23	22,64	9,94
Нараховані витрати	0,51	0,97	1,75	2,97	4,09	5,07	5,69	5,57	6,40
Інші зобов'язання	0,56	0,52	0,47	1,24	0,71	42,32	100,54	5,77	2,92
Разом зобов'язань	58,02	110,26	196,43	392,07	541,79	572,59	661,49	727,19	557,80
Власний капітал									
Сплачений статутний капітал	37,00	41,00	75,00	132,00	132,00	132,00	132,00	230,00	230,00
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	2,95	3,09	3,18	3,53	3,53	4,29	4,29	4,29	4,29
Результат минулих років	3,78	6,31	7,93	11,05	16,09	15,30	15,30	15,30	23,80
Результати переоцінки	0,00	0,00	0,17	0,55	0,17	0,05	1,95	0,05	-0,14
Фінансовий результат поточного року	2,70	1,88	3,51	5,04	2,02	4,37	6,53	8,51	2,64
Всього власний капітал	46,43	52,27	89,78	152,17	153,81	156,00	160,06	258,14	260,59

Дані звіту про фінансові результати ХАК «Зембанк», млн. грн.

Показник	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009	01.04.2009
Процентні доходи	11,40	15,47	22,10	45,96	18,06	43,65	71,21	101,55	31,37
Комісійні доходи	2,30	2,86	5,71	9,03	2,40	5,15	7,71	11,21	2,19
Результат від торговельних операцій	1,09	1,72	1,56	2,50	1,06	2,53	4,36	4,33	3,30
Інші операційні доходи	1,86	0,78	0,27	0,26	0,16	0,41	0,43	9,77	1,91
Інші доходи	0,02	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Непередбачені доходи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Всього доходів	16,67	20,93	29,65	57,75	21,69	51,74	83,71	126,87	38,77
Показник	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009	01.04.2009
Процентні витрати	5,68	8,04	12,72	26,48	13,02	31,23	49,86	70,36	22,13
Комісійні витрати	0,71	0,99	0,89	1,82	0,44	0,99	1,53	2,48	0,66
Інші операційні витрати	0,66	0,82	1,33	2,91	0,88	3,75	6,80	10,33	3,31
Загальні адміністративні витрати	5,66	5,86	7,81	12,23	4,07	8,22	13,48	18,49	4,39
Відрахування в резерви	0,35	2,41	2,30	7,51	1,01	1,91	3,32	13,46	5,13
Непередбачені витрати	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Податок на прибуток	0,91	0,93	1,08	1,77	0,25	1,27	2,19	3,25	0,51
Всього витрат	13,97	19,05	26,13	52,71	19,66	47,38	77,18	118,36	36,13
Показник	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009	01.04.2009
Фінансовий результат поточного року	2,70	1,88	3,51	5,04	2,02	4,37	6,53	8,51	2,64

